

Česká zemědělská univerzita v Praze

Provozně ekonomická fakulta

Katedra ekonomiky

Bakalářská práce

Mezinárodní obchod Austrálie s ASEAN

Pavel Hendrych

© 2022 ČZU v Praze

Mezinárodní obchod Austrálie s ASEAN

Abstrakt

Bakalářská práce se zabývá mezinárodním obchodem mezi Austrálií a ASEAN (Sdružení národů jihovýchodní Asie). Předmětem práce je souhrnná analýza a vyhodnocení vzájemné obchodní výměny zboží a služeb za vybrané časové období včetně socioekonomické analýzy. Teoretická část práce je zaměřena na vysvětlení pojmů a souvislostí spojených s oblastí mezinárodního obchodu. V praktické části je nejprve analyzován mezinárodní obchod Austrálie, jeho vývoj, teritoriální a komoditní struktura. Praktická část dále obsahuje analýzu vzájemné obchodní výměny zboží a služeb mezi oběma subjekty se zaměřením na komoditní strukturu vývozu a dovozu a analýzu komparativních výhod. V praktické části jsou analyzovány studentské zahraniční programy a jejich dopad na vzájemné společenské, politické (ekonomické, obchodní a investiční) vztahy.

Klíčová slova: Mezinárodní obchod, Ekonomicko-politická situace v regionu, Komparativní výhody, Komoditní struktura, Dohody o volném obchodu

Australia's international trade with ASEAN

Abstract

The bachelor thesis deals with the international trade between Australia and ASEAN (Association of Southeast Asian Nations). The subject of the bachelor thesis is a summary analysis and the evaluation of mutual trade of goods and services for a selected period of time, including the socio-economic analysis. The theoretical part of the work is focused on the explanation of concepts and contexts associated with the international trade. The practical part analyses the international trade of Australia at first, further its development, the territorial and the commodity structure. The practical part contains an analysis of mutual trade in goods and services between the two entities, focusing on the commodity structure of exports and imports and an analysis of comparative advantages. The practical part analyses student foreign programs and their impact on mutual social, political and economic (business and investment) relationships.

Keywords: International trade, Political and economic situation in the region, Comparative advantages, Commodity structure, Free trade agreements

Cíl práce a metodika

Cíl práce

Cílem bakalářské práce je provést analýzu mezinárodního obchodu mezi Austrálií a ASEAN za určité časové období. Cílem práce je analyzovat komoditní a teritoriální strukturu mezi těmito subjekty.

Metodika

Metodika vypracování bakalářské práce je založena na využívání deskriptivních a komparativních metod zkoumání, práce dále vyhodnocuje a zkoumá statistické údaje.

Teoretická část bakalářské práce vychází ze studia odborných literárních zdrojů určených k tématu a z odborných konzultací. Na základě získaných informací jsou vysvětleny základní principy, funkce a celkový význam mezinárodního obchodu.

Praktická část analyzuje stav mezinárodního obchodu mezi Austrálií a ASEAN především z veřejně dostupných dat Ministerstva průmyslu a obchodu Austrálie.

Úvod

Mezinárodní obchod a celkově mezinárodní vztahy hrají velmi důležitou roli a jsou součástí každého hospodářství. Důležitost mezinárodního obchodu se projevuje v rozdílných přírodních, klimatických a výrobních podmínkách. Dále se projevuje v dostupnosti přírodních zdrojů, v rozmanitosti spotřebitelského vkusu a rozdílné specializaci zemí. Tyto aspekty předurčují efektivnost výroby, která je spojena s rozdílnými výrobními náklady jednotlivých zemí. Mezinárodní obchod umožňuje zemím specializovat se na takový druh zboží, jehož výroba je levnější a snadnější pro danou zemi než pro ostatní země. Zároveň je importní země schopna poptávat levněji takový druh zboží, který by pro ni v daných podmínkách byl velmi nákladný, nebo by nebylo možné jej vůbec vyrobit. V současné době globalizace a celosvětové pandemie má mezinárodní obchod prominentní postavení a jeho význam neustále roste. Liberalizace a globalizace pomáhá mezinárodnímu obchodu k vyšší intenzitě a objemu mezi státy. Pro vyspělé země se stávají země rozvojové klíčovými obchodními partnery.

Úvodní kapitoly bakalářské práce jsou věnovány teoretickému přiblížení dané problematiky. Jsou zde uvedeny důležité charakteristiky mezinárodního obchodu, které jsou klíčové pro fungování mezinárodního obchodu a mezinárodních vztahů. Dále jsou v práci uvedeny obecné funkce mezinárodního obchodu, typická specifika a význam mezinárodního obchodu.

Druhá část se zabývá mezinárodním obchodem mezi Austrálií a Sdružením národů jihovýchodní Asie (ASEAN). V této části jsou použity deskriptivní a komparativní metody zkoumání, dále jsou vyhodnoceny statistické údaje. Práce analyzuje teritoriální a komoditní strukturu mezi těmito dvěma subjekty, věnuje se mezinárodním smlouvám o volném obchodě a v neposlední řadě analyzuje ekonomicko-politickou situaci v tomto regionu.

David Ricardo – teorie komparativních výhod

David Ricardo byl fascinován dílem Adama Smithe, ale zároveň v něm viděl nedostatky a mezery v jeho makroekonomických pojednáních. (Civín, 2020)

Proslavil se dílem *Zásady politické ekonomie a zdanění* (Principles of Political Economy and Taxation) z roku 1817 a zásadně ovlivnil ekonomický vývoj státních aparátů. Zabýval se rozdělováním národního produktu mezi hlavní třídy ve společnosti. (Kubišta, 2009)

Problém teorie absolutních výhod existuje v tom, že některé země jsou lepšími producenty více produktů, a proto mají výhodu ve více oblastech. To samé platí také obráceně, kdy by daná země nemusela mít žádné absolutní výhody, kvůli kterým by byla omezena její schopnost obchodování. (Civín, 2020)

David Ricardo tuto teorii napravil a v roce 1817 představil teorii komparativních výhod. David Ricardo rozvinul teorii absolutních výhod Adama Smithe a dospěl k závěru, že obchod je prospěšný pro každou ze dvou zemí, i přes skutečnost, že ani jedna z nich nemá absolutní výhodu při výrobě specifického zboží. (Kubišta, 2009)

Podle principu absolutních výhod, pokud země není schopna produkovat produkt efektivněji než konkurenční země, ale může tento výrobek vyrábět účinněji a lépe než jiné výrobky, dochází ke komparativní výhodě. Rozdíl mezi těmito teoriemi je ten, že absolutní výhoda se zaměřuje na absolutní produktivitu, zatímco komparativní výhoda se zaměřuje na diference v relativním výkonu. (Civín, 2020)

Komoditní struktura obchodu Austrálie s ASEAN

Tradičně nejdůležitějšími položkami celkového australského vývozu jsou primární produkty, jedná se nejvíce o nerostné suroviny, zemědělské suroviny a služby. Co se týká komodit v hotovém vyjádření, nejvíce je vyvážena železná ruda, uhlí a zemní plyn.

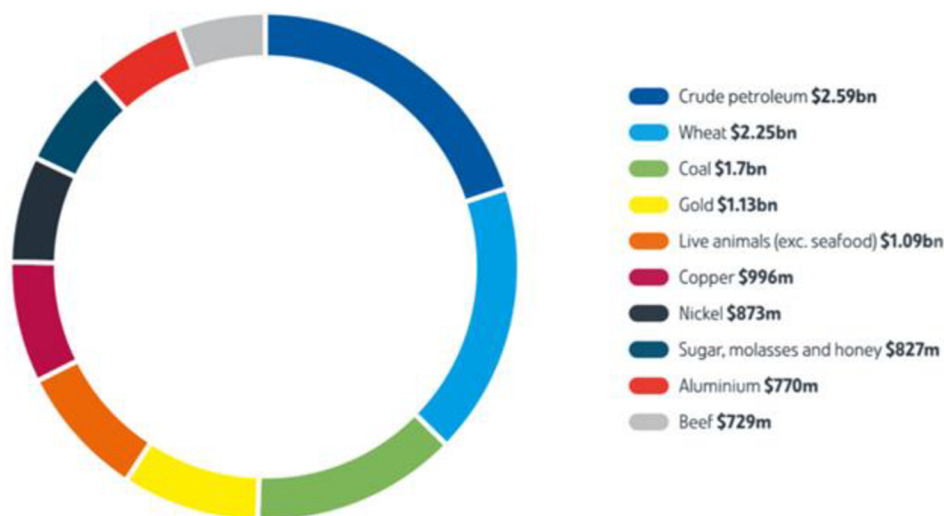
Železnou rudou disponuje Austrálie v takovém množství jako nikdo jiný na světě, logicky je tedy železná ruda suverénně největším vývozním artiklem. Od toho se odvíjí i tržní cena, která je nyní vůči Číně, která je na ní vysoce závislá, hodně vysoká.

Australský vývoz do ASEAN odráží rozmanité potřeby regionu. Cestování související se vzděláváním je největším vývozem služeb Austrálie do ASEAN, ropa je největším vývozem zboží.

Australský obousměrný obchod s ASEAN v hodnotě 93 miliard dolarů vzrostl za posledních deset let o více než 25 miliard dolarů a nyní převyšuje obchod Austrálie se Spojenými státy a Japonskem. ASEAN představuje 11,5 % australského vývozu a 16,1 % dovozu. ASEAN byl v letech 2015–2020 největším zdrojem příjmů z vývozu zboží pro australské malé a střední vývozce.

Nejvýznamnějšími zemědělskými produkty jsou hovězí maso, pšenice, víno a vlna. Australská vína mají celosvětově velmi dobrou pověst a jsou značkou zavedenou na zahraničních trzích.

Graf 1: 10 největších vývozu zboží z Austrálie do ASEAN, 2018

Zdroj: Vlastní zpracování na základě dat z AUSTRADE

ZÁVĚR

Práce se zaměřuje a analyzuje právě toto mezinárodní obchod mezi Austrálií a společenstvím ASEAN, které hraje významnou roli jako jednoho ze čtyř největších australských obchodních partnerů představující kolem 15 % celkového obchodu Austrálie a rovněž se zaměřuje na podrobný rozbor strategického partnerství mezi ASEAN a Austrálií zakotveného v tzv. Akčním plánu vzájemné politicko-ekonomické spolupráce v jednotlivých oblastech

Analytickým rozbohem bylo zjištěno, že mezinárodní obchod mezi Austrálií a ASEAN vykazuje za sledované období 2015-2020 zlepšující se vývojovou tendenci při vzájemném růstu bilance mezinárodního obchodu bez zásadního ovlivnění pandemií COVID-19, případně pouze se zanedbatelnými dopady.

Ovšem zároveň došlo ke zjištění, že australský obousměrný obchod se zbožím a službami společně s investicemi rostl ve sledovaných období silným, ale mírnějším tempem ve srovnání s přechozími lety. Obousměrný obchod těchto zemí zaznamenal v roce 2019 nový rekord, který již nebylo možné atakovat v roce 2020 ze známých důvodů s ohledem na pandemii Covidu-19.

Závěrem lze konstatovat, že význam ekonomicko-politické spolupráce společenství ASEAN s Austrálií hraje v současné době důležitou roli v rámci mezinárodního obchodu jihovýchodní Asie, které je nedílnou a velmi významnou součástí globální stability a ekonomické udržitelnosti. Pro australský export a import představuje ASEAN strategického obchodního partnera, jehož význam bude v budoucnosti znamenat ještě zásadnější roli jak pro ekonomiky obou partnerů, tak i z pohledu regionálního vývoje mezinárodního obchodu jihovýchodní Asie, ale i z pohledu celosvětového. Společenství ASEAN se podílí na celosvětovém HDP 3,7 % (3,2 bilionu USD), který vytváří 8,5 % celosvětové populace, z toho lidé ve věku od 15 do 29 tvoří 161 milionů obyvatel.

Zásadní roli ve společném obchodě představují a v budoucnu budou jednoznačně určovat i nadále smlouvy o volném obchodu a úmluvy o všeobecném regionálním ekonomickém partnerství. Cílem těchto smluv a úmluv je odstranění politicko-ekonomických a sociálních bariér (např. bezcelní zóny), díky kterým dochází k nárůstu vzájemné obchodní bilance.

Seznam použitých zdrojů

KALÍNSKÁ, E. a kol. Mezinárodní obchod v 21. století. 1. Vydání. Praha: Grada Publishing, a.s., 2010. 232 s. ISBN 978-80-247-3396-8

KUBIŠTA, Václav. Mezinárodní ekonomické vztahy. Plzeň: Vydavatelství a nakladatelství Aleš Čeněk, 2009. ISBN 9788073801915

MACHKOVÁ, Hana. *Mezinárodní obchod a marketing: praktická výkladová encyklopedie*. Praha: Grada, 2002. ISBN 80-247-0364-5

SVATOŠ, Miroslav. Zahraniční obchod: teorie a praxe. Praha: Grada, 2009. Expert (Grada). ISBN 978-80-247-2708-0